

ג ר צ ד ק

לא הספיקו לסיים תפילת ערבית עד שנכנס אדם משונה לבית הכנסת. אדם כזה אם מזדמנים עמו ביעד אומרים וידוי. אבל מפל הנזעזעויות היה ניכר, שאין בלבו על ישראל כלום, ולא עוד אלא שנענע ראשו בענה לאור תפילת עלינו נמצאו שנים שלשה בני-אדם שנתנו לו שלום והוא החזיר להם שלום עד שנבלעו וריהם בתוך כפו של זה. מיד סיפר בלשון שחציה יהודית וחציה גויית, שגרת ממדינת רוסיה ואביו הוא הגמון באותה מדינה ויש לו נכסים ועבדים ושפחות ואין לו בן חוץ ממנו, ואילו הוא הניח את אביו ואת כל אוצרותיו מפני אוצרות אביו שבשמים, שנפשו השקה בדת ישראל, שאין בכל הדתות דת אמת כמור זה, והלך ונתגייר וקבל עליו עול תורה ומצוות ונקרא שמו בישראל אברהם גר צדק.

שאל אחד בתמיהה מה ראה אצלנו שאנו בוויים מפל האומות שהניח דת אבותיו ונעשה יהודי. השיב אחר בלצון עד שאנה שואל מה ראה אצלנו שאל מה יש בכלל לראות אצלנו. לנגותן של ישראל כתבונן אותו ליצן, אלא שנסתמו דבריו מפני זעמם של השומד עים, משום שבקש לרפית ידע של זה שהניח עבודה זרה ובא אצלם.

צופים אנשי בית המדרש בתנועותיו של הגר. פרצוף פניו וכן כנדיו ספק של יהודי ספק של גוי. אפילו נובעו רומה שהוא כובע בשאר כל הנובעים של שלומי אמוני ישראל אף על פי כן הוא מקצת משונה. ואפשר לא הנובע משונה אלא הראש משונה. נראה הדבר שלא עברו הרבה ימים מיום שנתגייר ועדיין לא הספיק לגדל לו פאות.

נענה אחד ואמר שמא יאמר לפנינו רבי אברהם תפילה אחת של נוצרים. כדי לבדוק אם מודעו של עטו הוא אמר כך. הביט בו הגר בתמיהה ואמר אפשר אדם אומר תפילה פלונית במקום קדוש כזה? תשובה נוצחת ושינוי רבי אברהם הגר לאותו אדם. חמים הוא כגוי וחכם כיהודי. בתוך הדברים הוציא הגר תכריך של פתבים שרמני הדור כתבו בשבתו, שצי ריבין להחזיק לו טובה גדולה שהניח משפחתו וביהר אביו ובה לתמות בצלו של הקדוש ברוך הוא, לכן מצוה גדולה לאהוב אותו כמו שנאמר ואהבתם את הגר, ליתן לו לחם ושמלה, וראוי לישראל להמנים בני החמנים נדיבי עם אלקי אברהם לקרב אותו בדבריו ריצוי ולפייסו בממון.

מיד נתנו את הדברים על לבם ונתנו ידיהם בכיסם. יש שנתן לו מטבע של כסף ויש שנתן לו שתי מטבעות. ואפילו העני ונהנה מן הצדקה גידר פרומה מתוך כנרו ונתנה לגר, שהניח כל אוצרות אביו מפני אוצרות אביו שבשמים. גנו רבי אברהם את ממנו והאיר פניו לכל צד, וקילס את זרעו של אברהם אבינו, שהם עושי צדקה וגמלי חסדים. אף הם נתפעלו מפל דיבור ודיבור שלו. מסית הוא כיהודי והנעת איבריו פשל גוי.

בתוך הדברים הניח רבי אברהם את ידו על פרסו וצעק אוי, שאלו אנשי בית המדרש. את רבי אברהם מפני מה אתה צועק? אומר להם מכה טריה יש במרסי שהיא מצערת אותי הרבה, שבשעה שהנחתי עבודה זרה ובאתי להתגייר עמדו עלי הגוים וירדו בי, ועדיין הפרור מחלחל בקרבי כעופרת רותחת. אומר לו למת

איך מוציא את הפרור מפרסך? אף הם התחילו מלמד דים אותו פיצר מדפאין מפה טריה. אבל הוא חס לו לרפאות את מכתו, ולא עוד אלא שהוא שמח ביסוריו. למה? כדי למדק את עוונו שאכל בשר חזיר בנייתו. נענה ליצן אחד ואמר ניכר מפניו שלא חזיר אחד בלבד אכל. יוצק ותב רותח לתוך פיו של אותו ליצן, כמה מוכסיה היו לו לרבי אברהם, כמה פיסיונים היו לו והלך והניח את הפל ועכשיו בא זה ומתלוצץ עליו.

הוריד רבי אברהם את עיניו מכושפת ואמר כן הדברים, כלום הייתי יודע כלום, גוי הייתי וחזיר אכלתי. וכשהזכיר אתו דבר רקק מחמת מיאוס עד שניתוח צינורה של דוק בפניו של אותו ליצן.

לא יצתה שעה קלה עד שבאו משאר בתי מדרשות להקביל פניו של הגר. ואפילו בני אדם מסויימים שדרים לקבוע מקום לתפילתם ואינם מנודים מבית מדרש לבית מדרש באו, שפן פקד המקום לנהוג ענוה בנדים. נתנו לו שלום והוא החזיר להם שלום. הידים ידו עשו, אבל השבת שלום שלו כבר יש בה קצת ממנהג ישראל. אפילו נשים וכתולאת באו להציץ בו. מהן הגיסו לבן ועמדו על אטקופת בית המדרש, אלא שתינוקות של בית רבן האפילו עליהן, שלא ליתן מקום לנקבות במקום קדוש. אבל הנשים והבתולות לא הגיחו את מקומן עד שדחפן זקן אחד כסנה מקטרתו שבידו והוציאן בנויפה.

פתחו ודרשו בשבת הגר. אף על פי שהורו וליד רתו שלא בקדושה אכל יניקתו היא ודאי מן הקדר שה, כמו שאמר רבותינו על הפסוק היניקה בנים שרה, שפל הבנים שהיניקה אותה צדיקת כולם נתגיירו, שכל אותם שינקו מחלב טהור נתגיירו ונעשו בנים למקום, ועתידים גרים להיות משרתים בבית המקדש ולהיות אובלים מלחם הפנים, ושחגרים מעידים שישראל קדו שים הם, שפל דבר קדוש צריך תוספת כמו שבת ויום הכפארים, ומחמת שישראל קדושים, לכך הם צריכים לתוספת גרים.

נענע רבי אברהם בראשו ואמר כן הדברים, ונתן ידו על פרסו וצעק אוי, שוב התחילה אותה מכה לצערו. ומתוך שהיכך בפרסו נפלו הפתבים מתוך חיקו. נטלים וקראו בהם ועטרום בממון ופיוסוהו בזבירו ריצוי ופיוס. אף הוא פיים אותם שבא להטריח עליהם ול- טול מהם ממון, אבל מה יעשה ואביו הדירו מנכסיו, ואפילו לא היה מדירו מנכסיו לא היה רוצה ליתנות ממנו, מפני שאינו רוצה ליתנות מממון כזה שבא מער בודה זרה.

נענה אחד ואמר תנה דעתך רבי אברהם, כל מה שנתנים לך אינו אפילו כטיפה מן הים כנגד מה שנתנו גרים לישראל. אתה מוציא כל אותם שהיו בסי פינה עם יונה ונתגיירו אחר שראו נסים וגבורות שעשה הקדוש ברוך הוא ליונת ועלו לירושלים וזבחו זבחים לאלקי ישראל. ואין צריך לומר, שנתנו מתנות מהוגה לכהנים ושוק זאליה לעניי ישראל ועשו צדיה עם עניי ירושלים והכמית.

עמד הגבאי ונתן ידו על כתפו של הגר ואמר רבי אברהם עכשיו נלך לביתי ונאכל פת ערבית. הניח רבי אברהם ידיו על פרסו ונתאנה. און מי צריך לאכול בשעה שמכה טריה מלחכת את המעיים. אומר הגבאי, סעודה כשרה מוכנת לך בביתו. מאכלות כשרות מבי

דיאות את האדם. אף הוא נטלו בורעו שמא יקדמו אחר.

לאחר שאכלו ושתו הציע לו לגר משכב נאה באולם הגדול מקום שצמודים בו כלי ביתו הטובים ותכשיטיו אשתו וכלי כסףם ובגדיו שבת שלהם, כדי שיראה רבי אברהם שאף ישראל אינם מדולדלים מפל עושר. אתה מוציא בעלי בתים יש בישראל שאפילו ארון מיוחד לכלי כסף יש להם. אף הוא כסהו בבגדים טובים ושמה בלבו שובה להיות אושפיוזיכן לגר צדק.

ודאי יש בני אדם שלכם רחוק מקנאה, ברם אותו ליצן לא היה אדם שלא נתקנא בנבאי שזכה להאריך גר צדק בביתו. גדולה עשירות שעומדת לבעליה בכל מקום.

לאחר שיצא הגר מבית המדרש יצא כל הצבא. בדרך עמדו סיעות סיעות וסיפרו בשבתו של הגר שחך גיח העולם הזה בשביל העולם הבא. ברמזול הוא שהקד דים ונתגייר קודם ביאת המשיח, שאין מקבלים גרים לעתיד לבוא.

בבוקר נתמלא בית המדרש. אפילו אותם שמתד פללים בשאר בתי התפילה, אפילו אותם ששהוים בתי פילתם נתפנסו להתפלל במקום שיתפלל בו הגר. מהם סלסלו בלחש תפילת ועל גדי צדק יחמו נא רחמיך בנינון של זכרות עמל הברית בביום שיש ברית מילה, מהם גתרעמו על הגבאי שמעכב עמו את האורת. נראה הדבר שהאריכו אמש בסעודה ואיהרו לישון לפיכך לא השפיעו לתפילה. כיון שעבר זמן ולא באו עמדו להתפלל.

לאחר שסיימו את תפילתם הלכו כמה ממקורביו אצל הגבאי. מוצאו אותו ואת בני ביתו צועקים ובזכים. נתדלדלנו נתדלדלנו. לאחר שעה או שתי שעות באו שוטרים לחפש יהודי אחד שסיכב ככל המדינה ואמר, גר צדק אנו והוציא ממון מישראל.

נענה יהודי אחד, ואמר, עלייה יהודים עליה. טענה יהודי אחד ואמר דבר זה ממש רציתי אני לומר, עלייה הם מבקשים מפני שהגיה את דתם ונעשה יהודי. אבל כשראו את פניו של הגבאי הכירו, שאין שום מקום לספיקות. אפילו ליצני העיר שהתלוצצו תחילה בגר נתאנחו עם הגבאי שנתדלדל בין לילה ונעשה עני.

אבל לחנם טריחו שוטרי המדינה, שכבר ברר רבי אברהם. ולא עוד אלא שנטל עמו כל אוצרותיו של הגבאי.

אותו היום נתעשה כל העיר כאילו אברהם לה אבירה שאינה חוזרת. יש שעמדו פתאום וחיככו את ידיהם שהיו להגמות ליתן שלום לאותו דשע, ויש שהיו נותנים את ידיהם על לבם כאילו כלי יקר היה להם וננב מהם. גדולה היתה אכידתם של בני העיר מאביר דתו של הגבאי, אבירתו של הגבאי אם יתפסו את הגנב וימצאו את הנגיבה אפשר יחזירו לו לגבאי חלק ממנה, ואילו הם מה יחזירו להם.

לאחר ימים הביאו את הגנב שלגל בשלשלאות של ברזל והושיבאהו בבית האסירים והחזירו לגבאי חלק מפליו וחלק מכנדיו. ודאי לא היתה שמחתו של הגבאי שלימה שלא הוחזר לו אלא חלק מן הנגיבה. מפל מקום סיכל תנחומיו, אבל שאר אנשי העיר עמדו בפתי נפש שלא תפסוהו לנגב אלא להכפיל צערם.